

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til folkeskolens prøve i valgfaget billedkunst

Frivillig prøve i 8./9. klasse

Indhold

Indledning	3
1. Mundtlig prøve	5
1.1 Oversigt over prøveforløbet	5
1.2 Prøveform og prøvens forløb	6
1.2.1 Undervisningsbeskrivelse	7
1.2.2 Prøveoplæg	8
1.2.3 Lodtrækning af prøveoplæg med udtryksformer	8
1.2.4 Vejledning af eleverne	9
1.2.5 Elevernes udarbejdelse af billedprojekt	9
1.2.6 Materialer og faciliteter	9
1.2.7 Udtryksformer	10
1.2.8 Årsudstillingen	10
1.2.9 Eksaminationen – Del C	10
1.3 Hjælpemidler	11
1.4 Bedømmelse og vurderingskriterier	12
1.4.1 Censors rolle	13
Bilag 1 Regler for prøven	14
Bilag 2 Prøveoplæg med maleri som udtryksform	16
Bilag 3 Prøveoplæg med <i>grafik</i> som udtryksform	17
Bilag 4 Prøveoplæg med <i>tegning</i> som udtryksform	18
Bilag 5 Prøveoplæg med <i>collage</i> som udtryksform	19
Bilag 6 Eksempel på udtryksformer	20
Bilag 7 Eksempel på undervisningsbeskrivelse	21
Bilag 8 Vejledende karakterbeskrivelse	23
Bilag 9 Vejledende vurderingskema	26

Indledning

Prøvevejledningen udfolder de regler og retningslinjer, som gælder for prøverne i folkeskolens fag, og som er fastsat i reglerne for fagene samt i blandt andet prøvebekendtgørelsen og karakterskalabekendtgørelsen.

Læsevejledning

Prøvevejledningen indeholder for hver prøve afsnit om:

- prøveform og prøvens forløb
- hjælpemidler
- bedømmelse og vurderingskriterier.

Prøvevejledningen kan læses fra ende til anden, eller der kan laves nedslag. Den kan printes eller anvendes i digital form.

Ændringer i denne vejledning (oktober 2024)

Der er lavet få præciseringer i denne prøvevejledning i oktober 2024 i forlængelse af spørgsmål fra sektoren og gældende praksis. Der er ikke ændret på gældende praksis i forhold til prøven:

- Afsnit 1.1: Figur 1 er præciseret samt omdøbt til "Forløbet for prøven"
- Figur 1.1: Figur 2 er præciseret samt omdøbt til "Prøvedel C: Prøvedagen".
- Afsnit 1.2.: Det er præciseret, at færdigheds- og vidensområderne fortsat kan bruges vejledende i undervisningen.
- Afsnit 1.3: Tilføjelse af at det ikke er tilladt at anvende ChatGPT, ChatGPT, WolframAlpha og andre tekstgenererende chatbot-værktøjer.
- Bilag 9: Vejledende vurderingsskema er tilføjet.

Flere oplysninger om folkeskolens prøver

Der er en række regler og rammer, som gælder for alle folkeskolens prøver, fx regler for særlige prøvevilkår for elever med funktionsnedsættelser, eksamensbeviser osv. Disse oplysninger findes på [uvm.dk/fp](https://www.uvm.dk/fp) og i de nedenstående vejledninger og retningslinjer.

Love og regler om folkeskolens prøver

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/regler-om-folkeskolens-proever>

Retningslinjer for mundtlige prøver

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proeveafholdelse/retningslinjer-for-proever/retningslinjer-ved-mundtlige-proever>

Retningslinjer for skriftlige prøver

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proeveafholdelse/retningslinjer-for-proever/retningslinjer-ved-skriftlige-proever>

Censorvejledningen

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/bedoemmelse-og-censur/information-til-censorer/generel-information-til-censorerne>

Vejledning om særlige prøvevilkår og fritagelse

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proevetilrettelaeggelse/proever-paa-saerlige-vilkaar/proeve-paa-saerlige-vilkaar-og-fritagelser>

Information til elever

"Når du skal til prøve: <https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proevetilrettelaeggelse/information-til-elever>

Fælles Mål

De nationale mål for elevernes udbytte af undervisningen er fastsat i Fælles Mål. I Fælles Mål er fagenes formål, kompetenceområder, kompetencemål og tilhørende færdigheds- og vidensområder beskrevet. Du kan finde Fælles Mål, læseplaner og undervisningsvejledninger på EMU: <https://emu.dk/grundskole>

Nyt om folkeskolens prøver – Nyhedsbrev fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

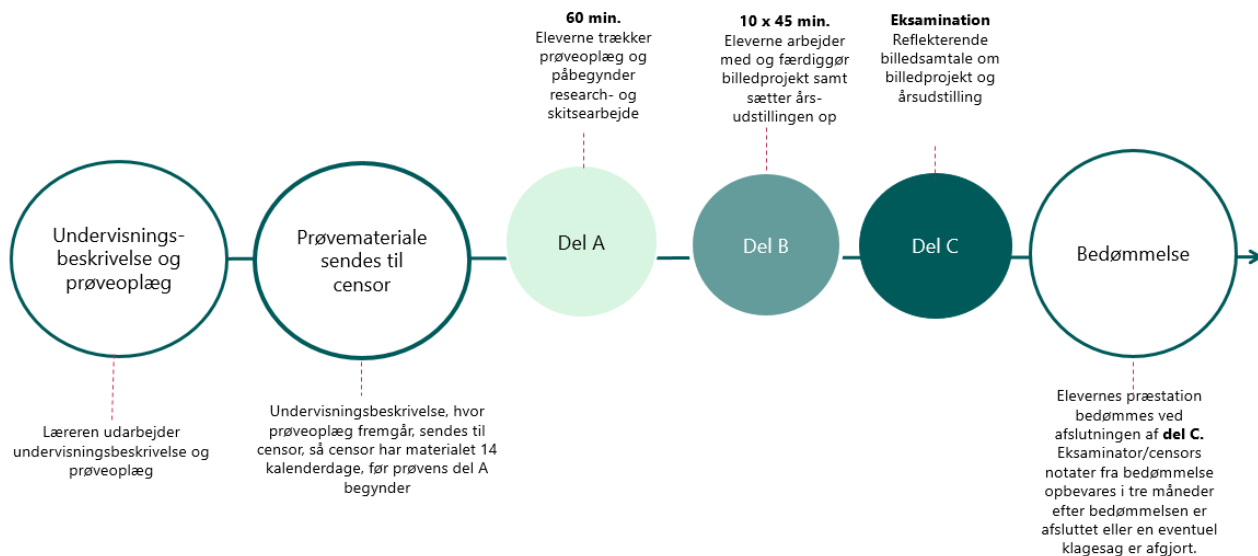
Skoler og lærere kan tilmelde sig nyhedsbrevet Nyt om Folkeskolens Prøver som udsendes hver måned samt efter behov:

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/aktuelt/nyheder-og-orienteringer>

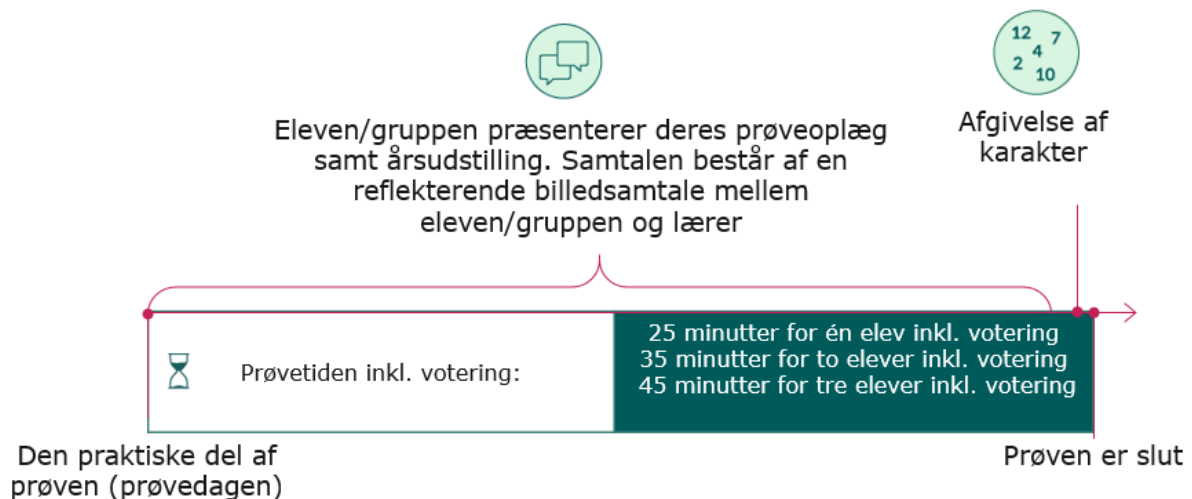
1. Mundtlig prøve

1.1 Oversigt over prøveforløbet

Figur 1 Forløbet for prøven

Figur 2 Prøvedel C: Prøvedagen

1.2 Prøveform og prøvens forløb

Prøven skal afspejle undervisningen. Undervisningen skal være foregået ud fra Fælles Mål og skal dække alle fagets kompetencemål.

Prøven er en praktisk/mundtlig prøve, som eleverne aflægger individuelt eller i grupper på 2-3 elever. Gruppedannelsen skal foregå forud for lodtrækningen af prøveoplæg med udtryksform.

Prøven bygger på, at eleven/gruppen trækker et prøveoplæg, der indeholder det fælles tema med en defineret udtryksform. Forløbet frem mod prøven er opdelt i tre dele:

Del A) 60 min.

Eleverne trækker et prøveoplæg der indeholder det fælles tema med en defineret udtryksform. I umiddelbar forlængelse heraf påbegynder eleverne deres indledende research og skitsearbejde, med udgangspunkt i prøveoplægget.

Eleverne arbejder individuelt eller i grupper med prøveoplægget.

Del B) 10 undervisningslektioner á 45 min.

På baggrund af prøveoplæg arbejder eleverne videre med research, eksperimenter og skitser. Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Billedprojektet skal færdiggøres ved udgangen af de 10 lektioner. Eleven/gruppen må ikke arbejde på selve billedprojektet hjemme eller på skolen uden for de 10 undervisningslektioner.

I del B arbejder eleverne ligeledes med at sætte årsudstillingen op. Årsudstillingen udgør et eksemplarisk udvalg af billedprojekter og procesdokumentation, der viser et bredt udsnit af indhold fra undervisningen gennem valgfagsundervisningen. Læreren fungerer som vejleder i del B.

I perioden mellem del B og del C må eleverne ikke arbejde med billedprojektet ud fra prøveoplægget. Det færdige billedprojekt opbevares på skolen. Eleverne må dog gerne sætte deres årsudstilling op i denne mellemliggende periode.

Del C)

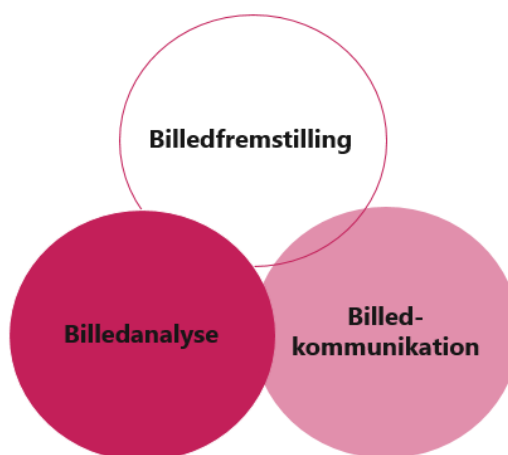
Den mundtlige del, hvor censor er til stede. Prøven består af en reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling mellem lærer, censor og elev/gruppe. Til den reflekterende billedsamtale gives: 1 elev: 25 minutter, 2 elever i gruppe: 35 minutter og 3 elever i gruppe: 45 minutter inkl. karakterfastsættelse.

Eleven/gruppen præsenterer deres billedprojekt. Billedprojektets arbejdsproces dokumenteres og medbringes til prøven hvor research, skitser og eksperimenter er en del af præsentationen. Eleverne bliver på baggrund af prøveoplægget, eksamineret i overvejelser over intention og udtryk, udtryksform(er), materialer og iscenesættelse af færdigt billedprojekt. Eleverne præsenterer ligeledes deres årsudstilling.

1.2.1 Undervisningsbeskrivelse

Læreren udarbejder en undervisningsbeskrivelse, som omfatter oplysninger om undervisningens form og indhold inden for fagets kompetenceområder: billedfremstilling, billedanalyse og billedkommunikation.

Figur 3 Kompetenceområder

Der anføres i undervisningsbeskrivelsen oplysninger om organiseringsform. Herunder beskrives det, hvordan undervisningen har været organiseret, individuelt eller i grupper og hvilke arbejdsformer, der har været brugt, åben-skole aktiviteter, ekskursioner m.v. Desuden kan man her tilkendegive graden af elevernes medindflydelse på valg af indhold og temaer samt arbejds- og undervisningsformer. (Eksempel på skabelon til undervisningsbeskrivelsen kan ses i [bilag 7](#)).

Udgangspunktet for dette arbejde er lærerens årsplan og undervisning fra de seneste to år, hvor eleverne har modtaget undervisning i faget, dvs. 7.-8. klassetrin/8.-9. klassetrin i valgfaget billedkunst

Undervisningsbeskrivelsen skal for censor være overskuelig og nem at læse i forhold til, hvordan der er arbejdet med de tre kompetenceområder. En fyldestgørende undervisningsbeskrivelse er samtidig med til at give eleverne et overblik over både deres undervisningsforløb og det faglige stof, der er gennemgået.

Beskrivelsen kan opbygges ud fra, hvilke kompetenceområder og færdigheds- og vidensområder, der har dannet grundlag for undervisningsforløbene samt afspejle progression i indholdet.

Inden lodtrækning af prøveoplæg, der indeholder det fælles tema med en defineret udtryksform, skal eleverne være gjort bekendt med undervisningsbeskrivelsen. Derudover skal eleverne inden prøven orienteres om prøvekravene, vurderingskriterierne og prøvens forløb.

Skolelederen er ansvarlig for, at undervisningsbeskrivelsen og prøveoplæg opfylder kravene til prøven. Materiale til brug for prøven skal være censor i hænde senest 14 kalenderdage, inden prøvens del A begynder. En af censoropgaverne er blandt andet at sikre, at det materiale, som

skal danne grundlag for prøven, er i overensstemmelse med gældende regler. Hvis censor finder grundlag for at gøre indsigelse vedrørende materialet, er det vigtigt, at dette gøres, før eleverne går i gang med forberedelsen til prøven. Censor skal også modtage oplysninger om elever, som aflægger prøve på særlige vilkår. Prøveoplæg, der stilles af eksaminator, skal være godkendt af censor.

1.2.2 Prøveoplæg

Ud fra et lærerdefineret tema formulerer læreren et prøveoplæg, der består af en tematisk billedopgave, fx temaet: "Krop og køn" – med evt. billedbilag til inspiration til opgaven. Bilaget til prøveoplægget kan fx indeholde billeder og/eller link til video af udvalgte kunstneres værker med det samme tema. Læreren bør overveje, hvordan et evt. bilag med billeder kan inspirere og støtte eleven bedst muligt i det indledende research og skitsearbejde frem mod det færdige billedprojekt. Derudover vælger læreren mindst fire udtryksformer til udtræk som fx kan være maleri, grafik, tegning eller collage.

Prøveoplægget må ikke indeholde et tema, som eleverne har arbejdet med i undervisningen. Dvs. eleverne må ikke have kendskab til temaet inden lodtrækningen. De mulige udtryksformer, der kan trækkes lod om, skal eleverne have arbejdet med i løbet af undervisningen i valgfaget. Den definerede udtryksform kan, hvis eleven/gruppen ønsker det, kombineres med en anden selvvalgt udtryksform. Den selvvalgte udtryksform behøver ikke være en udtryksform der har været arbejdet med i valgfagsundervisningen. Hvis den udtrukne udtryksform fx et maleri, kan eleven/gruppen vælge at kombinere denne med fx installation eller en anden udtryksform som supplement til den bundne udtryksform. Det vil sige, at alle elever får det samme tema, men trækker en lærerdefineret udtryksform. Det skal fremgå tydeligt i billedprojektet, hvad der er den udtrukne udtryksform. Eksempler på prøveoplæg med et lærerdefineret tema og mindst fire lærerdefinerede udtryksformer kan ses i [bilag 2](#), [bilag 3](#), [bilag 4](#) og [bilag 5](#).

I prøveoplægget informerer læreren eleverne om tidsplan samt krav til opgaveløsningen, herunder at eleverne skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan de forestiller sig at løse opgaven (tegninger, fotos og afprøvninger).

Prøveoplæggene skal kunne løses både gruppevis og enkeltvis. Opgaven skal være så bred, at den giver mulighed for individuelle processer og løsningsmuligheder. Læreren udformer opgaven, så den fagligt svage elev har mulighed for at løse den, samtidig med at der er udfordringer nok til den fagligt stærke elev.

1.2.3 Lodtrækning af prøveoplæg med udtryksformer

Eleverne kan vælge at gå til prøve individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever. Valget om gruppedannelse skal foregå forud for lodtrækningen af prøveoplæg, og der bør skabes gode rammer om gruppedannelsesprocessen. Hvis eleverne går til gruppeprøve, skal gruppen trække prøveoplægget sammen og arbejde fælles med billedprojektet ud fra prøveoplægget. Når eleverne arbejder i gruppe, får de mulighed for at demonstrere færdigheder, viden og kompetencer i billedarbejdet. Eleverne skal have lige mulighed for i gruppen at arbejde med og demonstrere kompetencer i forhold til både billedfremstilling, billedanalyse og billedkommunikation.

Ved lodtrækningen skal hver elev/gruppe kunne vælge mellem mindst fire udtryksformer. Dette gælder også den sidste elev/gruppe ved prøven. Udtryksformerne må anvendes flere gange.

Lodtrækningen af prøveoplæg er bindende for elevens/gruppens arbejde frem mod prøven. Ved lodtrækning skal eksaminator og enten censor eller skolens leder være til stede. Lodtrækning af udtryksform til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin maj/juni skal senest ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og tidligst 1. april. Lodtrækning af udtryksform til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin december/januar kan tidligst ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og skal senest ske 1. december.

1.2.4 Vejledning af eleverne

Efter lodtrækningen får eleven/gruppen 10 undervisningslektioner á 45 minutter med vejledning fra læreren. Med afsæt i prøveoplægget arbejder eleverne hen imod et færdigt billedprojekt på baggrund af research, skitser og eksperimenter. Den praktiske del med billedprojektet igangsættes. Eleven/gruppen arbejder ligeledes med at sætte deres årsudstilling op.

Eleverne kan, hvis tiden er til det, også anvende tid i de 10 undervisningslektioner til at overveje deres refleksive billedsamtale samt eventuelt at gennemgå og overveje væsentlige faglige pointer knyttet til deres billedprojekt og årsudstillingen.

Den afsatte tid til del A og del B er udmålt, således at eleverne kan arbejde med og færdiggøre billedprojektet i løbet af de to dele. Eleverne kan overveje løsningen af deres opgave, søge information og inspiration hjemme. Eleven/gruppen må ikke arbejde på selve billedprojektet hjemme eller på skolen uden for de 10 undervisningslektioner i del B.

1.2.5 Elevernes udarbejdelse af billedprojekt

Når eleverne, individuelt eller i grupper, har trukket et prøveoplæg, der indeholder det fælles tema med en defineret udtryksform, skal de med vejledning fra læreren researche på temaet og påbegynde deres eksperimenter og skitsearbejde. Resultatet af elevernes/gruppernes opgaveløsning, med udgangspunkt i prøveoplægget, munder ud i et færdigt billedprojekt, og for grupper gælder et *fælles* færdigt billedprojekt. Definitionen af "billedprojekt" tager afsæt i *det brede billedbegreb*, hvor billeder er forstået i ordets bredeste forstand og omfatter alle billedtyper, det vil sige både plane, rumlige og digitale billeder, som fx tegning, grafik og maleri, rumlige billeder, som fx skulptur og installation samt digitale billeder, som fx video, digital billedbehandling, animation, hjemmesider og computerspil.

Billeder betyder i denne sammenhæng primært alle visuelle udtryk, som er lavet med det formål at kommunikere og udtrykke sig om noget, og er derfor ikke specifikt knyttet til en kunsthistorisk forståelse af begrebet. Billedprojekt forstås derfor som et visuelt udtryk, som eleven har fremstillet og udtrykt gennem en udtryksform og med en særlig intention i en bestemt kontekst.

1.2.6 Materialer og faciliteter

Eleven/gruppen må ikke medbringe egne materialer til prøven. Skolen skal sikre, at eleven/gruppen har adgang til relevante faciliteter i forbindelse med deres opgaveløsning og deres arbejde med det praktiske billedprojekt. Der skal være tilgængelige materialer og udstyr til rådighed, som er relevante for opgaveløsningen. Fx skal der være en computer og en

farveprinter til rådighed i forbindelse med elevens/gruppens research og skitsearbejde, samt et bredt udvalg af materialer og redskaber, der giver eleven/gruppen mulighed for at kunne løse opgaven eksemplarisk i forhold til den bundne udtryksform skitseret i prøveoplægget.

1.2.7 Udtryksformer

Når eleverne har en idé, noget de vil fortælle om, eller noget de ønsker at formidle, kan dette gøres gennem forskellige udtryksformer. De forskellige udtryksformer giver eleverne mulighed for at anvende forskellige virkemidler, når de vil formulere sig visuelt om noget.

Færdigheds- og vidensområderne fra det obligatoriske forløb, tegning, grafik, maleri, collage, skulptur, arkitektur og digitale billeder kan indgå som udtryksformer, men også samtidskunstens sammensatte og idébaserede udtryksformer er relevante, hvis disse har været genstand for valgfagsundervisningen.

Nogle udtryksformer rummer lyd, tekst og billeder. Nogle kommunikerer rumligt, andre over tid, nogle i to dimensioner, andre i tre. Nogle er interaktive og bygger på deltagelse fra publikum, andre er kun til at se på.

Udtryksformer giver en række muligheder for, at eleverne kan arbejde i forskellige materielle kategorier og på forskellige måder. (Eksempel på en kategoriseret oversigt over forskellige udtryksformer, som læreren kan anvende i prøveoplægget kan ses i [bilag 6](#)). I den kategoriserede oversigt er der knyttet et antal kategorier inden for de forskellige udtryksformer, som lærerne kan lade sig inspirere af, når de skal udarbejde prøveoplæg, samt vejlede eleverne i valgfagsprøven. Listen er ikke en endegyldig liste, da der hele tiden kommer nye udtryksformer til.

1.2.8 Årsudstillingen

Når eleverne, individuelt eller i grupper, skal sætte deres årsudstilling op, skal de med vejledning fra læreren arbejde med, hvordan de kan iscenesætte og præsentere deres billedprojekter ud fra overvejelser over modtager- og afsenderforhold.

Årsudstillingen bør være af en sådan størrelse, at det er muligt at se et eksemplarisk udvalg af elevens billedprojekter fra valgfagsundervisningen, både plane, rumlige og digitale billeder. Der bør være forskellige udtryksformer og materialer repræsenteret. Der kan kun udstilles skitser og billedprojekter, som er frembragt i valgfagsundervisningen i billedkunst.

Skolen skal sikre, at eleven/gruppen har adgang til relevante udstillingsremedier i forbindelse med opsætningen af deres årsudstilling. Fx skal der være udstillingsvæg, flytbar tavler, montre, podie eller lignende til rådighed for elevens/gruppens årsudstilling, så eleven/gruppen har mulighed for at iscenesætte og præsentere deres billedprojekter ud fra overvejelser over modtager- og afsenderforhold.

1.2.9 Eksaminationen – Del C

Eksaminationen foregår som en reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling mellem lærer, censor og eleven/gruppen. Der gives følgende antal minutter til den reflekterende billedsamtale inkl. karakterfastsættelse:

Oversigt over tid til eksamen fordelt på antal elever
25 minutter til én elev
35 minutter til to elever
45 minutter til gruppe på tre elever

Ved den mundtlige del af prøven præsenterer eleven/gruppen deres billedprojekt og deres overvejelser i forhold til temaet/udtryksformen og den billedproces, de har været igennem. Eleven/gruppen præsenterer ligeledes deres årsudstilling. Eleverne præsenterer centrale billedprojekter fra valgfagsundervisningen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion.

Prøven består af en reflekterende billedsamtale mellem eleven/gruppen og lærer. Censor kan stille uddybende spørgsmål. Eksaminator skal under prøven sikre, at alle elever i en gruppe får mulighed for at komme ligeligt til orde (se bilag 9 for vejledende vurderingsskema for bedømmelse).

1.3 Hjælpemidler

Eleverne må ved prøven anvende de fagspecifikke hjælpemidler, som de har brugt i den daglige undervisning. Det kan fx være:

- egne noter, skitser, logbøger eller lignende.
- smartphone, tablet og computer med alle de apps og programmer, som har været anvendt i
- den daglige undervisning.
- digitale platforme, som har været anvendt i undervisningen fx digital portfolio, videologbøger eller lignende, men kun med opgaver, tekster og video, som har været brugt i undervisningen.

Skolens leder skal tage stilling til, om de hjælpemidler, digitale værktøjer, apps og programmer som eleven/gruppen må benytte ved prøven, skal tilgås lokalt (fx på computer, usb-stik, skolens drev/lukkede netværk) eller medbringes i papirform, eller om eleven/gruppen må tilgå dem via internettet. Det er ikke tilladt at benytte ChatGPT, WolframAlpha og andre tekstgenererende chatbot-værktøjer.

Hvis eleven/gruppen i den daglige undervisning fx har benyttet digital portfolio, kan skolelederen give lov til at tilgå siden under prøven. Eleven/gruppen må kun bruge egne materialer, som ligger under eget login. Er der i undervisningen blevet arbejdet med andet materiale, som eleven/gruppen ikke selv har udarbejdet, skal eleven/gruppen inden prøven kopiere disse materialer til eget login, hvis de skal have adgang til disse materialer under prøven.

Det samme gør sig gældende for fx www.youtube.com, hvor eleverne kan vælge at føje udvalgte filer til egen konto, som skolelederen kan give tilladelse til, at eleverne tilgår online under prøven.

Det er vigtigt, at skolelederen informerer eleverne grundigt om reglerne for såvel brug af internet som konsekvenserne af snyd under prøverne.

Særlige prøvevilkår

Læs mere om tilrettelæggelse af prøver på særlige vilkår i vejledningen om særlige prøvevilkår og fritagelser

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proeвер/proevetilrettelæggelse/proeвер-paa-saerlige-vilkaar/proeve-paa-saerlige-vilkaar-og-fritagelser>

1.4 Bedømmelse og vurderingskriterier

Prøven tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse i forhold til Fælles Mål. Det vil sige, at eleverne skal prøves i forhold til de kompetenceområder og , kompetencemål som er gældende for faget.

Elevens præstation skal vurderes ud fra følgende vurderingskriterier:

- At kunne fremstille billeder og at kunne træffe begrundede valg i billedfremstillingen og herigennem demonstrere praktiske færdigheder og kreativitet.
- Om der er tydelig sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede idé, og billedprojektets udtryksformer samt hensigt.
- At kunne formidle en visuel proces fra skitse til færdigt udtryk og at kunne eksperimentere og afprøve forskellige udtryk med overvejelser over intention.
- At kunne begrunde valg af fremstillingsform, herunder valg af materialer, udtryksformer og teknologi.
- Med faglige begreber at kunne præsentere eget billedprojekt med overvejelser over hensigt, af- sender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse af billedprojektet.
- Med udgangspunkt i årsudstillingen at kunne præsentere centrale billedprojekter med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion.
- At kunne sammensætte en repræsentativ og gennearbejdet årsudstilling.

Eleverne bedømmes individuelt. Der gives én karakter til hver elev. Karakteren udgør en helhedsvurdering af elevens præstation. Ved gruppeprøve meddeler læreren hver elev resultatet af bedømmelsen hver for sig, medmindre alle i gruppen forud for prøven giver udtryk for, at bedømmelsen skal meddeles samtidigt for alle i gruppen.

Vejledende karakterbeskrivelser for prøven i billedkunst kan ses i [bilag 8](#) og vejledende vurderingsskema kan ses i bilag 9.

Samlet vurdering og absolut karaktergivning

Karakterfastsættelsen sker på baggrund af en samlet vurdering af, i hvilken grad præstationen opfylder de mål, som skal bedømmes efter reglerne for uddannelsen. Bedømmelse af præstationer og standpunkter skal ske på grundlag af de faglige mål, der er opstillet for det pågældende fag (absolut karaktergivning).

Præstationen og standpunktet skal bedømmes ud fra såvel fagets eller forløbets formål som undervisningens beskrevne indhold. Der må ikke tilstræbes nogen bestemt fordeling af karaktererne (relativ karaktergivning) (jf. §§ 12-13 i karakterskalabekendtgørelsen)

Bedømmelse ved mundtlige prøver

Under voteringen ved mundtlige og praktiske prøver må kun censor og eksaminator være til stede. Skolens leder kan tillade, at ikke-erfarne eksaminatorer kan overvære en votering. Karakteren fastsættes efter drøftelse mellem eksaminator og censor.

Ved uenighed

Hvis censor og eksaminator ikke er enige om en fælles bedømmelse, giver de hver en karakter. Karakteren for prøven er gennemsnittet af disse karakterer afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen.

Hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer, er den endelige karakter den nærmeste højere karakter, hvis censor har givet den højeste karakter. Hvis censor har givet den laveste karakter, er den endelige karakter den nærmeste lavere karakter (jf. §14 i karakterskalabekendtgørelsen).

1.4.1**Censors rolle**

Censor skal:

- påse, at prøverne er i overensstemmelse med målene og øvrige krav i reglerne om faget
- medvirke til at påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler
- medvirke til at påse, at eleverne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse.

Forud for prøven kan censor med fordel tage kontakt til læreren for en drøftelse af prøvens gennemførelse og afklaring af eventuelle spørgsmål. På den måde afklares eventuelle tvivlsspørgsmål inden prøvens start.

Under eksaminationen kan censor stille uddybende spørgsmål til eleverne. Både censor og eksaminator skal tage notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug for skolens leders behandling af eventuelle klagesager. Notaterne skal opbevares i tre måneder efter bedømmelsen er afsluttet, eller en eventuel klagesag er afgjort. Nærmere information om censur kan findes i Styrelsen for Undervisning og Kvalitets censorvejledning.

Bilag 1 Regler for prøven

24. Billedkunst

24.1. Prøven er praktisk/mundtlig.

24.2. Der udfærdiges en undervisningsbeskrivelse, hvor prøveoplægget fremgår. Undervisningsbeskrivelsen skal omfatte oplysninger om undervisningens indhold og form inden for fagets kompetenceområder. Desuden anføres oplysninger om organisationsform og oplysninger om praktiske forhold vedrørende prøveafholdelsen.

24.3. Eleverne kan enten vælge at gå til prøven individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever.

24.4. Den mundtlige del af prøven består af et praktisk billedprojekt og en reflekterende billedsamtale om projektets tilblivelse samt elevens/gruppens årsudstilling.

24.5. Prøveoplægget tager udgangspunkt i Fælles Mål, som har været genstand for undervisning i faget på skolen på henholdsvis 7. og/eller 8. klassetrin. Prøveoplægget skal give eleverne mulighed for at skitsere og arbejde eksperimenterende med et praktisk billedprojekt, som visuelt udfolder et givent tema.

24.6. Eleven/gruppen trækker en udtryksform i henhold til prøveoplægget. Eleven/gruppen trækker lod mellem minimum fire forskellige udtryksformer, der er arbejdet med i undervisningen i faget. Lodtrækning af udtryksform til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin maj/juni skal senest ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og tidligst 1. april. Lodtrækning af udtryksform til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin december/januar kan tidligst ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og skal senest ske 1. december. Prøveoplægget skal danne udgangspunkt for udarbejdelse af et praktisk billedprojekt og den efterfølgende reflekterende billedsamtale.

24.7. Til udførelsen af opgaven gives 1 time á 60 minutter til elevens/gruppens indledende research og skitsearbejde samt 10 undervisningslektioner á 45 minutter med vejledning fra faglæreren, hvor eleven/gruppen færdiggør billedprojektet. Billedprojektet og årsudstillingen danner basis for den mundtlige del af prøven. Til den reflekterende billedsamtale mellem lærer, censor og elev/grupper gives: 1 elev: 25 minutter, 2 elever i gruppe: 35 minutter, 3 elever i gruppe: 45 minutter inkl. karakterfastsættelse.

24.8. Ved prøven må eleverne anvende alle fagspecifikke hjælpemidler, som har været anvendt i den daglige undervisning. Fagspecifikke hjælpemidler, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

24.9. Prøven består af en reflekterende billedsamtale om elevens/gruppens billedprojekt og årsudstilling, hvad angår indhold, arbejdsformer og metoder.

24.10. Der prøves i

- at kunne fremstille billeder og at kunne træffe begrundede valg i billedfremstillingen og herigennem demonstrere praktiske færdigheder og kreativitet,

- om der er tydelig sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede idé og billedprojektets udtryksform/-former samt hensigt,
- at kunne formidle en visuel proces fra skitse til færdigt udtryk og at kunne eksperimentere og afprøve forskellige udtryk med overvejelser om intention,
- at kunne begrunde valg af fremstillingsform, herunder valg af materialer, udtryksform/-former og teknologi,
- med faglige begreber at kunne præsentere eget billedprojekt med overvejelser om hensigt, afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse af billedprojektet,
- med udgangspunkt i årsudstillingen at kunne præsentere centrale billedprojekter med overvejelser om billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion og
- at kunne sammensætte en repræsentativ og gennemarbejdet årsudstilling.

24.11. Eleverne bedømmes individuelt. Der gives én karakter til hver elev.

Kilde: Bilag 1 til prøvebekendtgørelsen.

Bilag 2 Prøveoplæg med maleri som udtryksform

Tema: Krop og køn

Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnenes status er under stadig forandring og udvikling. Se, hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere.

Opgaven

Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du med anvendelse af den nævnte udtryksform fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.

Krav til udtryksform: maleri

Krav til opgaveløsningen

- Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).
- Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.
- Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.

60 min.	10 X 45 min.	Eksamination
- Prøveoplæg trækkes - Research- og skitsearbejde	- Billedprojekt færdiggøres - Årsudstilling sættes op	- Reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling

Bilag 3 Prøveoplæg med *grafik* som udtryksform

Tema: Krop og køn

Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnenes status er under stadig forandring og udvikling. Se, hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere

Opgaven

Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du med anvendelse af den nævnte udtryksform fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.

Krav til udtryksform: *grafik*

Krav til opgaveløsningen

- Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).
- Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.
- Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.

60 min.	10 X 45 min.	Eksamination
<ul style="list-style-type: none"> - Prøveoplæg trækkes - Research- og skitsearbejde 	<ul style="list-style-type: none"> - Billedprojekt færdiggøres - Årsudstilling sættes op 	<ul style="list-style-type: none"> - Reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling

Bilag 4 Prøveoplæg med *tegning* som udtryksform

Tema: Krop og køn

Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnenes status er under stadig forandring og udvikling. Se, hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere

Opgaven

Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du med anvendelse af den nævnte udtryksform fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.

Krav til udtryksform: *tegning*

Krav til opgaveløsningen

- Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).
- Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.
- Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.

60 min.	10 X 45 min.	Eksamination
- Prøveoplæg trækkes - Research- og skitsearbejde	- Billedprojekt færdiggøres - Årsudstilling sættes op	- Reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling

Bilag 5 Prøveoplæg med *collage* som udtryksform

Tema: Krop og køn

Mange kunstnere har gennem tiden forholdt sig til temaet krop og køn. Kropsidealer har ændret sig gennem tiden og kønnenes status er under stadig forandring og udvikling. Se, hvordan kvinder er skildret gennem maleriet gennem tiden (fx Picasso eller Hammershøi) eller kropsidealer gennem den klassiske, græske eller romerske statue. Krop og identitet undersøges gennem Pippilotti Rists videoværker, ligesom Cindy Sherman undersøger kønsroller gennem det iscenesatte fotografi. Louise Bourgeois' skulpturer og installationer kan også inspirere

Opgaven

Med udgangspunkt i temaet krop og køn skal du med anvendelse af den nævnte udtryksform fremstille et billedprojekt med din fortolkning af temaet. Din udtryksform kan evt. kombineres med en selvvalgt udtryksform.

Krav til udtryksform: *collage*

Krav til opgaveløsningen

- Du skal udarbejde skitser og idéudkast til, hvordan du forestiller dig at løse opgaven (tegninger, fotos, afprøvninger).
- Der skal være en sammenhæng mellem tema, udtryksform og hensigt i dit færdige billedprojekt.
- Dit færdige billedprojekt skal iscenesættes, og præsenteres i sammenhæng med din mundtlige formidling af proces, intention og billedprojektets endelige udtryk.

60 min.	10 X 45 min.	Eksamination
<ul style="list-style-type: none"> - Prøveoplæg trækkes - Research- og skitsearbejde 	<ul style="list-style-type: none"> - Billedprojekt færdiggøres - Årsudstilling sættes op 	<ul style="list-style-type: none"> - Reflekterende billedsamtale om billedprojekt og årsudstilling

Bilag 6 Eksempel på udtryksformer

Nedenstående er en kategoriseret oversigt over forskellige udtryksformer, som læreren kan anvende i prøveoplægget. Færdigheds- og vidensområderne fra det obligatoriske forløb, tegning, grafik, maleri, collage, skulptur, arkitektur og digitale billeder kan indgå, men også samtidskunstens sammensatte og idébaserede udtryksformer er relevante, hvis disse har været genstand for valgfagsundervisningen.

I skemaet nedenfor er der knyttet et antal kategorier inden for de forskellige udtryksformer, som lærerne kan lade sig inspirere af, når de skal vejlede eleverne i valgfagsprøven. Listen nedenfor er ikke en endegyldig liste, da der hele tiden kommer nye udtryksformer. Udtryksformerne er ikke i prioriteret rækkefølge.

Tegning

Fx plakat, tegneserie, croquis, karikatur, rumtegnning, portrættegning, abstrakt tegning, illustrationer og mangategning.

Grafik

Fx stenciltryk, linoleumstryk, højtryk, dybtryk, plantryk, frottage, træsnit og monotypi.

Maleri

Fx fresko, stilleben, portrætmaleri, historiemaleri, vanitas og landskabsmaleri.

Collage

Fx decoupage og assemblage.

Skulptur

Fx relief, buste og rundskulptur

Arkitektur

Fx formgivning af bygninger, udearealer og sociale rum.

Digitale billeder

Fx billedbehandling, webgrafik, animation, computerspil, hjemmesider, reklamespots, kortfilm, animationsfilm, portrætfoto, iscenesat foto og video

Installation

Fx interaktive oplevelsesrum og landart.

Lyd

Lyd i sammenhæng med billeder.

Performance

Fx live performance og videoperformance.

Bilag 7 Eksempel på undervisningsbeskrivelse

Undervisningsbeskrivelsen kan udformes på mange forskellige måder. Nedenfor ses eksempel på en undervisningsbeskrivelse. Undervisningsbeskrivelsen skal indeholde oplysninger om undervisningen inden for hvert af fagets kompetenceområder. Der anføres i undervisningsbeskrivelsen oplysninger om organiseringsform. Herunder beskrives det, hvordan undervisningen har været organiseret, individuelt eller i grupper og hvilke arbejdsformer, der har været brugt, åben-skole aktiviteter, ekskursioner m.v.

Skole	Dato
Klasse	Lærer
Antal elever der går til prøven enkeltvis:	
Antal elever, der går til prøven i en gruppe á to elever:	
Antal elever, der går til prøven i en gruppe á tre elever:	
Antal elever i alt:	

Undervisningsform og aktiviteter

Særlige forhold vedrørende organisering og undervisningsform:

Åben skole aktiviteter/samarbejde med eksterne samarbejdspartnere:

Anvendt litteratur, film, m.v.:

Skole	Klasse
Beskrivelse af undervisningsforløb, herunder tema og udtryksform(er)	Kompetenceområde(r)

Bilag 8 Vejledende karakterbeskrivelse

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
12	Fremragende	<ul style="list-style-type: none"> Der er en eksemplarisk og meget sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i meget høj grad. Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk med stor variation og kreativitet ud fra overvejelser over intention. Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse fagligt begrundet og meget selvstændigt. Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt i meget høj grad. Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er meget sikker og selvstændig.
10	Fortrinlig	<ul style="list-style-type: none"> Der er en sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i høj grad. Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk med stor variation ud fra overvejelser over intention. Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse på fortrinlig vis. Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt i høj grad. Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er sikker og selvstændig.
7	God	<ul style="list-style-type: none"> Der er en overvejende sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen på tilfredsstillende vis. Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk ud fra overvejelser over intention på tilfredsstillende vis. Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse med sikkerhed. Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt på tilfredsstillende vis. Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er tilfredsstillende.

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
4	Jævn	<ul style="list-style-type: none"> • Der er en nogenlunde sikker sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i mindre grad. • Eleven eksperimenterer og afprøver billedudtryk med overvejelser over intention i mindre grad. • Eleven præsenterer billedprojektet med forholdsvis få faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse. • Årsudstillingen i mindre grad fremstår repræsentativ og velgennemtænkt. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion viser en mindre grad af overblik.
02	Tilstrækkelig	<ul style="list-style-type: none"> • Der er tilstrækkeligsammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk. • Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen i mindre grad. • Eleven eksperimenterer og afprøver billedudtryk med overvejelser over intention i mindre grad. • Eleven præsenterer billedprojektet med forholdsvis få faglige begreber og overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse. • Årsudstillingen fremstår repræsentativ og velgennemtænkt på netop acceptabel vis. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion viser stor usikkerhed og netop tilstrækkeligt overblik.
00	Utilstrækkelig	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven arbejder med udvalgte udtryksformer på en utilstrækkelig måde. • Der ikke er sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve billedprojektets udformning og budskab. • Eleven ikke eksperimenterer og ikke viser afprøvning af billedudtryk. • Billedprojektet fremstår ikke færdigt – og med ringe æstetisk og kommunikativ værdi. • Årsudstillingen fremstår ikke gennemarbejdet og med adskillige, væsentlige mangler. • Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er præget af stor usikkerhed og manglende overblik.

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
-3	Uacceptabel	<ul style="list-style-type: none">• Eleven arbejder med udvalgte udtryksformer på en uacceptabel og ringe måde.• Der ingen sammenhæng er mellem prøveoplægget, processens faser og selve billedprojektets udformning og budskab.• Eleven på ingen måde eksperimenterer og ikke viser afprøvning af billedudtryk.• Billedprojektet fremstår ufærdigt – og uden æstetisk og kommunikativ værdi.• Årsudstillingen fremstår utilstrækkelig og ikke gennemarbejdet og med adskillige, væsentlige mangler.• Elevens mundtlige præsentation af centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion er uacceptabel.

Bilag 9 Vejledende vurderingsskema

Prøven i valgfaget billedkunst		Skole:					Dato:		
Prøveoplæg	12	10	7	4	02	00	-3	Noter	
Elevens billedprojekt									
Der er en tydelig sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede ide og billedprojektets hensigt og udtryk.									
Eleven demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet i billedfremstillingen									
Eleven eksperimenterer og afprøver forskellige billedudtryk ud fra overvejelser over intention.									
Elevens mundtlige formidling									
Eleven præsenterer billedprojektet med faglige begreber og inddrager overvejelser over afsender- og modtagerforhold samt valg af iscenesættelse.									
Eleven begrunder valg af materialer, teknikker og teknologier i forbindelse med den påkrævede udtryksform.									
Årsudstilling									
Eleven præsenterer centrale billedprojekter fra årsudstillingen med overvejelser over billedgenrer, billedkomposition og billedets funktion.									
Elevens årsudstilling er repræsentativ for, hvad der er arbejdet med i undervisningen.									
Samlet vurdering									

Vejledning til folkeskolens prøve i valgfaget billedkunst (frivillig prøve i 8./9. klasse)

Redaktion:

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Børne- og Undervisningsministeriet

Grafisk tilrettelæggelse og layout:

Børne- og Undervisningsministeriet

ISBN: . 87-603-3319-7 (web udgave), 3 udgave

Oktober 2024

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på Børne- og Undervisningsministeriet hjemmeside

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til

fp@stukuvn.dk

Udgivet af:

Børne- og Undervisningsministeriet, 2024

